

Användning av bilbälte 2020

NTF RAPPORT 2020:5

Resultat från NTF:s mätning av bilbältesanvändning 2020

SÄKER TRAFIK

Förord

NTF är en fri, självständig och idéburen organisation som arbetar för en säker trafik. NTF arbetar på ideell och demokratisk grund genom folkrörelser, organisationer, samhällsinstitutioner, företag och enskilda. En av NTF:s viktigaste verksamheter är nationella projekt, projekt som delar av eller hela NTF-organisationen är delaktig i, ofta tillsammans med någon eller flera medlemsorganisationer.

Ett nationellt projekt som genomförts under år 2020 är projektet "Mätningar 2020" där mätning av bilbältesanvändningen ingått. Även mätning av cykel- och mopedhjälmsanvändning samt hastighetsefterlevnad på det kommunala vägnätet har ingått i projektet. I denna rapport, NTF rapport 2020:5, redovisas resultaten för användningen av bilbälte. I NTF rapport 2020:6 redovisas resultaten från mätning av cykel- och mopedhjälmsanvändning. Mätningar av hastighetsefterlevnad på det kommunala vägnätet följer upp indikatorn "Andel trafikarbete inom hastighetsgräns, kommunalt vägnät" som ingår i det nationella målstyrningsarbetet, och presenteras i en egen rapport från VTI.

Projektet är finansierat av Trafikverkets Stöd till ideella organisationer.

Arbetet i projektet har koordinerats av en nationell projektledare. Samtliga lokala NTF-organisationer har medverkat och ansvarat för genomförandet av mätningarna på fältet samt leverans av resultat till nationell projektledare.

Stort tack till alla som genomfört observationerna ute på fältet!

Solna, november 2020

Agneta Berlin, Projektledare

Kontakt

agneta.berlin@ntf.se

katarina.bokstrom@ntf.se

www.ntf.se

Innehåll

Sammanfattning.....	4
1 Bakgrund	5
2 Syfte	5
3 Metod	5
4 Resultat.....	6
4.1 Spridning av resultaten	8
5 Sammanfattande diskussion och slutsatser	9
Bilaga 1 – Bilbältesanvändning i Sveriges län.....	10

Sammanfattning

NTF har genomfört en observationsundersökning av bältesanvändningen i landets samtliga 290 kommuner under veckorna 37-39 år 2020. Totalt har 354 784 förare och framsätesspassagerare i personbil observerats. Förarna utgör 81 procent av observationerna.

Resultaten från NTF:s mätningar av bilbältesanvändningen år 2020 visar att 96,0 procent av både förarna och passagerarna använder bälte. Den totala bältesanvändningen har ökat något, med 0,4 procentenheter, mellan 2019 och 2020.

Kvinnor använder bälte i något högre utsträckning än män. Det var 98 procent av de kvinnliga förarna som använde bälte jämfört med 95 procent av de manliga förarna. Bland passagerarna var det 98 procent av kvinnorna samt barnen cirka 4-15 år som använde bälte, jämfört med 93 procent av de manliga passagerarna. Vid en jämförelse mellan 2019 och 2020 framgår att det främst är bland manliga förare och passagerare som en liten förbättring kan ses.

Sedan år 2013, då mätningarna startade i alla kommuner, har den totala bältesanvändningen ökat med närmare 3 procentenheter, från 93,1 procent.

1 Bakgrund

För att nå etappmålen år 2020 om maximalt 220 dödade och 4 100 allvarligt skadade i vägtrafiken måste aktörerna inom trafiksäkerhetsområdet samverka. Målstyrning präglar det nationella samarbetet mellan myndigheter, organisationer och andra aktörer genom att konkreta, verksamhetsnära mål formuleras och följs upp regelbundet. Inför år 2030 har nya etappmål satts som innebär maximalt 133 dödade och 3 100 allvarligt skadade i vägtrafiken.

NTF:s långa och breda erfarenhet av trafiksäkerhetsarbete lägger grunden för att kunna samla in ett omfattande datamaterial som visar på aktuell status inom ett antal trafiksäkerhetsområden. Genom denna insats erhålls en beskrivning av nuläget inom viktiga trafiksäkerhetsområden och kan på så sätt tjäna som utgångspunkt för analyser och åtgärder i syfte att nå etappmålen år 2020. NTF har mätt bilbältesanvändningen i personbil sedan år 2004. Under perioden 2004 - 2012 har bältesanvändningen följts upp i 117 kommuner jämnt fördelade i landet. Från och med år 2013 görs mätningarna i samtliga 290 kommuner med samma metod, vilket gör att utvecklingen kan följas.

2 Syfte

Syftet med detta projekt har varit att genom observationsstudier i alla Sveriges kommuner, ge kommuner och andra intressenter en övergripande bild av bilbältesanvändningens storlek. Mätresultaten kan, utöver att ge en nulägesbeskrivning och en bild av utvecklingen, dels utgöra underlag för planering av kommande verksamhet, dels bli ett underlag för hur det framtida trafiksäkerhetsarbetet ska fokuseras för att ambitionen mot etappmålen år 2020, och även nya etappmålen mot 2030, ska kunna infrias.

3 Metod

Mätningar av bilbältesanvändningen i personbil görs årligen sedan år 2013 i landets samtliga kommuner. I mätningen tittar vi på bilbältesanvändningen i framsätet fördelat på kön, förare eller passagerare och barn 4–15 år. Mätningarna görs under 3 timmar per kommun där minst 500 personer per kommun ska observeras.

Mätplatserna ligger inom tätorten. I den mån det är möjligt görs mätningarna på samma platser, tidpunkter och med samma personal som utfört observationerna tidigare år.

Observationerna under 2020 genomförs under veckorna 37 till och med 39.

Resultaten från observationsundersökningen sprids nationellt genom ett pressmeddelande där mätresultaten presenteras på länsnivå. Lokala mätresultat delges lokala mediekkanaler. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polisen, räddningstjänst och regioner samt övriga intressenter delges resultatet.

4 Resultat

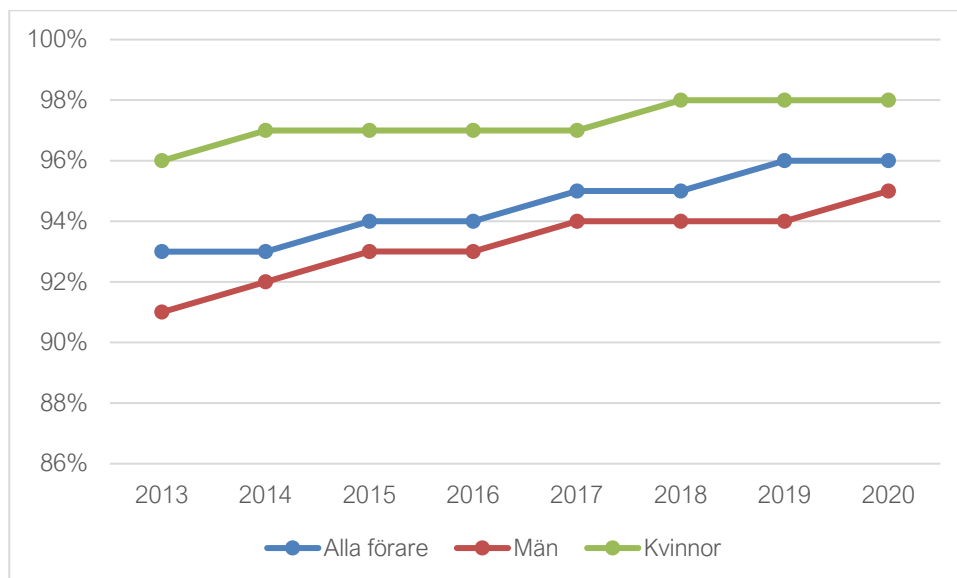
Mätningarna av bilbältesanvändningen i personbil genomfördes i samtliga 290 kommuner. Antal observerade förare och framsätesspassagerare i personbil var 354 784 personer. Av dessa var 81 procent förare.

Undersökningen visar att bilbältesanvändningen år 2020 jämfört med 2019 (i parentes) var:

- 96,0 % (95,6 %) bland förare och passagerare
- 96,0 % (95,5 %) bland alla förare
- 98,1 % (97,9 %) bland kvinnliga förare
- 94,9 % (94,2 %) bland manliga förare
- 96,2 % (95,9 %) bland alla passagerare
- 97,9 % (97,9 %) bland kvinnliga passagerare
- 93,2 % (92,4 %) bland manliga passagerare
- 98,5 % (98,2 %) bland barn cirka 4–15 år

Den totala bältesanvändningen har ökat något, med 0,4 procentenheter mellan 2019 och 2020, och är nu 96,0 procent. Bältesanvändningen har ökat med närmare 3 procentenheter sedan år 2013, då den var 93,1 procent totalt.

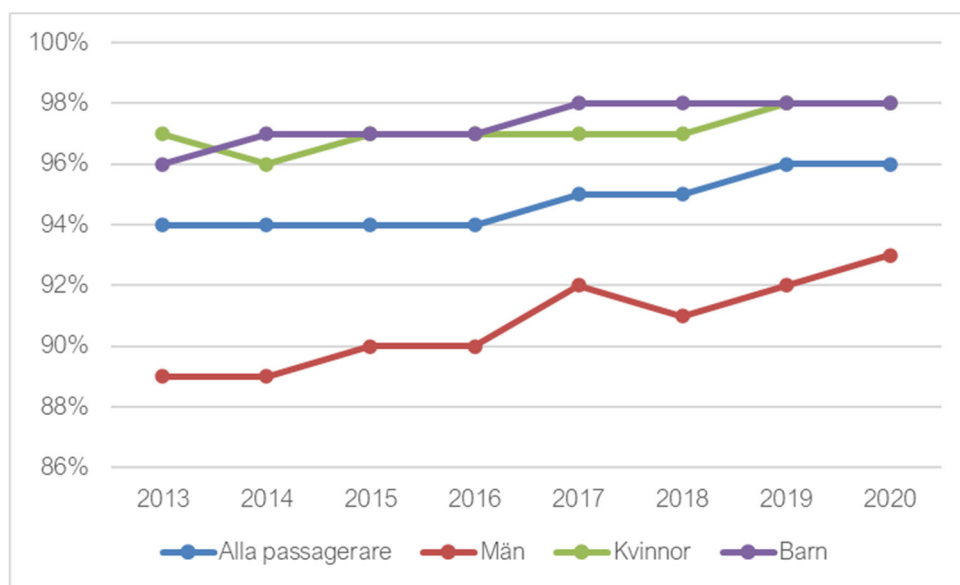
Bland alla förare är bilbältesanvändningen i år 96,0 procent, se Figur 1. Bilbältesanvändningen bland kvinnliga förare är drygt tre procentenheter högre än bland manliga förare, en skillnad som nu är något mindre än år 2019. Bland manliga förare har användningen ökat sedan mätperiodens början med cirka 4 procentenheter och bland kvinnliga förare med cirka 2 procentenheter. Den totala användningen bland kvinnliga och manliga förare har sedan 2013 ökat med drygt 3 procentenheter, från 92,9 procent.

Figur 1. Bilbältesanvändning bland förare 2013–2020, totalt och bland män och kvinnor, avrundat till heltal. Totalt antal förare år 2020: 287 211, antal män: 188 054, antal kvinnor: 99 157.

Bland alla passagerare i framsätet var bilbältesanvändningen 96 procent (exakt 96,2 %), se Figur 2. Det är 0,3 procentenheter högre än år 2019. Jämfört med år 2013 har bältesanvändningen bland alla passagerarna ökat med 2 procentenheter, den var då 93,9 procent.

Bland kvinnliga framsätesspassagerare är bältesanvändningen exakt densamma som år 2019, nämligen 97,9 %, och bland manliga framsätesspassagerare är den 0,8 procentenheter högre än 2019, nämligen 93,2 %. Efter avrundning konstateras att kvinnor och barn i passagerarsätet fram har en bilbältesanvändning på 98 procent, medan männens bältesanvändning i passagerarsätet är 93 procent.

Figur 2. Bilbältesanvändning bland framsätesspassagerare 2013–2020, totalt och bland män, kvinnor och barn cirka 4–15 år, avrundat till heltal. Totalt antal passagerare år 2020: 67 573, antal män: 25 095, antal kvinnor: 35 969, antal barn: 6 509.

Det finns relativt stora geografiska skillnader mellan länen, se Bilaga 1. Högst är den totala bältesanvändningen i Stockholms län och Hallands län med 99 procents användning och lägst i Norrbottens län med 88 procents bältesanvändning, se Tabell 1.

Tabell 1. Bältesanvändning bland personbilister 2020: alla, förare och framsättespassagerare, i respektive län.

Län	Alla	Förare	Passagerare
Stockholms län	99%	99%	99%
Hallands län	99%	99%	99%
Jönköpings län	98%	98%	98%
Uppsala län	98%	98%	98%
Skåne län	98%	98%	98%
Gotlands län	97%	97%	98%
Fyrbodal (del av Västra Götalands län)	97%	97%	98%
Västernorrlands län	96%	96%	96%
Väst (del av Västra Götalands län)	96%	96%	97%
Jämtlands län	96%	96%	96%
Blekinge län	95%	95%	94%
Skaraborg (del av Västra Götalands län)	95%	95%	96%
Dalarnas län	95%	95%	96%
Kalmar län	95%	98%	83%
Örebro län	95%	94%	97%
Västmanlands län	94%	94%	94%
Värmlands län	94%	94%	96%
Västerbottens län	94%	94%	95%
Östergötlands län	94%	94%	96%
Gävleborgs län	94%	94%	94%
Södermanlands län	93%	93%	96%
Kronobergs län	92%	92%	96%
Norrbottens län	88%	89%	85%

4.1 Spridning av resultaten

Resultaten från undersökningen har presenterats tillsammans med det nationella målet för andel bältade i framsätet i personbil år 2020, vilket är 99 procent. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polisen, räddningstjänst och regioner samt övriga intressenter har fått ta del av resultaten. NTF har i flera kommuner haft en djupare diskussion kring mätresultaten. Allmänheten har fått ta del av mätresultaten genom mediala aktiviteter.

5 Sammanfattande diskussion och slutsatser

NTF har mätt bältesanvändningen i personbil sedan år 2004. Under perioden 2004–2012 har bältesanvändningen följts upp i 117 kommuner jämnt fördelade i landet. Från och med år 2013 görs mätningarna i samtliga 290 kommuner. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polisen och andra intresserade uppskattar att få tillgång till mätresultaten, även om observationerna ibland är få i mindre kommuner. Det är flera kommuner som har framfört önskemål om att träffa andra kommuner för att diskutera mätresultaten och vad man ska göra för att förbättra dem.

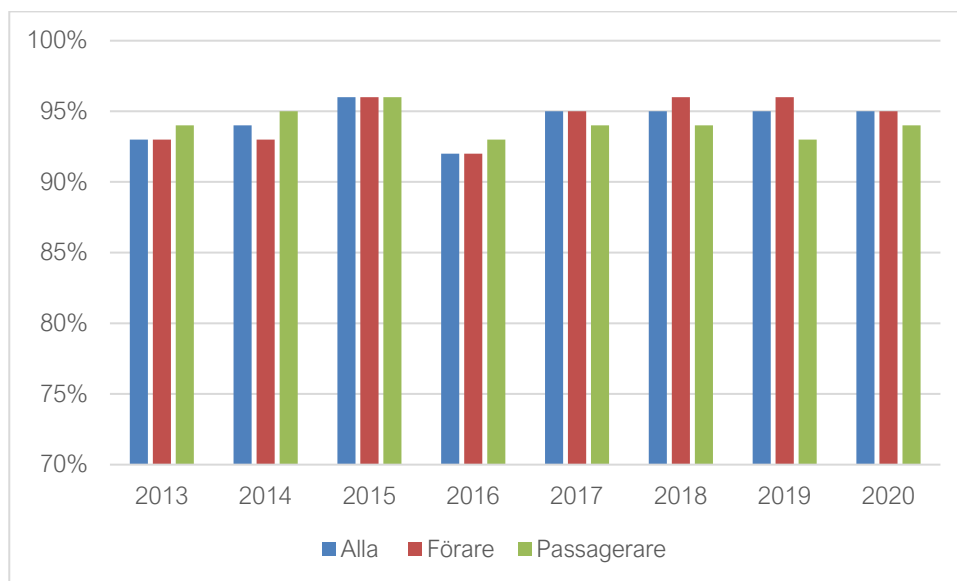
År 2020 har vi haft en pandemi och det är svårt att säga hur resultatet har påverkats av detta. Vi kan se skillnader i flödet på flera av våra mätplatser. På några platser är det betydligt färre fordon som har observerats och på andra betydligt fler än tidigare år. Hemarbete och avrådan från att åka kollektivt kan vara en anledning till skillnaderna.

Den totala användningen av bilbälte i framsätet i personbil ligger alltså högt, men det kvarstår en ökning med tre procentenheter för att nå etappmålet år 2020. Anmärkningsvärt är att i 2020 års mätning av bältesanvändningen är det två län som har nått upp till det nationella målet om 99 procents användning, Halland och Stockholm. Däremot är det en minskning av det lägsta resultatet, Norrbotten backar två procentenheter till 88 procents användning.

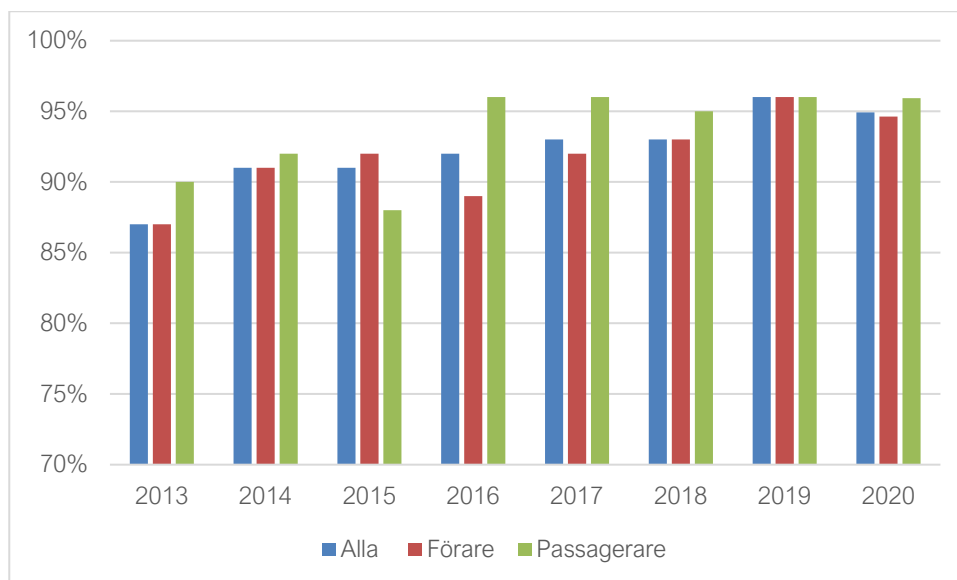
I den nationella mätning som Trafikverket redovisar i Analys av trafiksäkerhetsutvecklingen 2019 (Trafikverkets publikation 2020:120) är andelen bältade personer i personbilars framsäte 98,4 procent, vilket nästan är i nivå med målnivån om 99 procents bältesanvändning till 2020. Av förarna är det i denna undersökning 98,7 procent som använder bälte. Bland passagerarna i framsätet är det 97,6 procent som använder bilbältet, vilket är en minskning från 98,5 procent år 2018. Trafikverkets siffror över bältesanvändning är högre än i de mätningar som NTF genomfört, vilket kan bero på att NTF mäter inne i kommuner och tätorter där användningen är något lägre än vid ut- och infart till tätort där Trafikverkets mätningar genomförs.

För att nå det nationella målet år 2020 med en bältesanvändning på 99 procent krävs fler bilar med bältespåminnare. År 2019 utfördes 93 procent av trafikarbetet av bilar med bältespåminnare (Trafikverkets publikation 2020:120), en andel som ökade från 90 procent året innan. Därutöver behövs informationskampanjer kring bältesanvändning riktad mot vuxna och barn. Fordonsförare behöver fortfarande påminnas om varför bälte är viktigt för säkerheten. Bland dem som omkommer i bil i trafiken är bilbältesanvändningen nämligen endast cirka 70 procent.

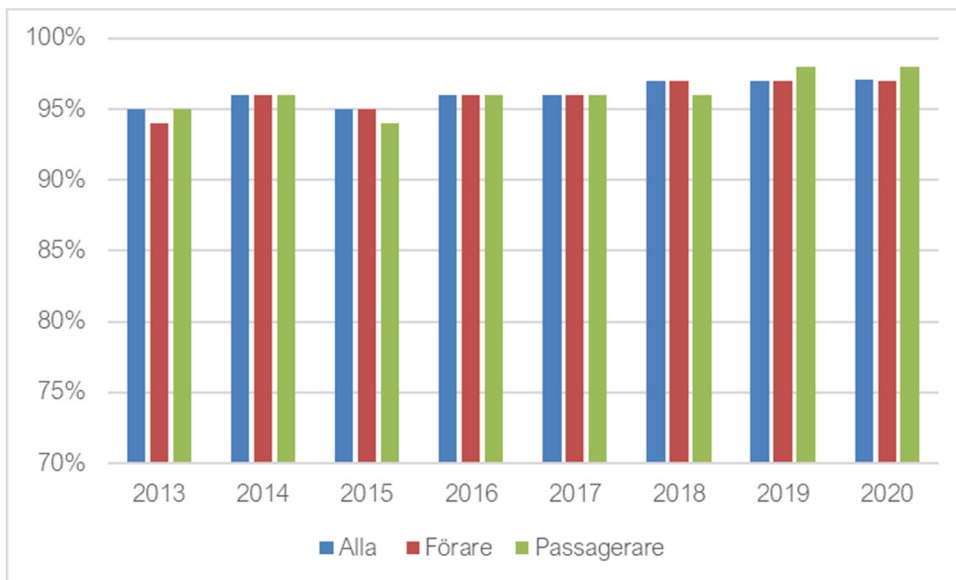
Bilaga 1 – Bilbältesanvändning i Sveriges län

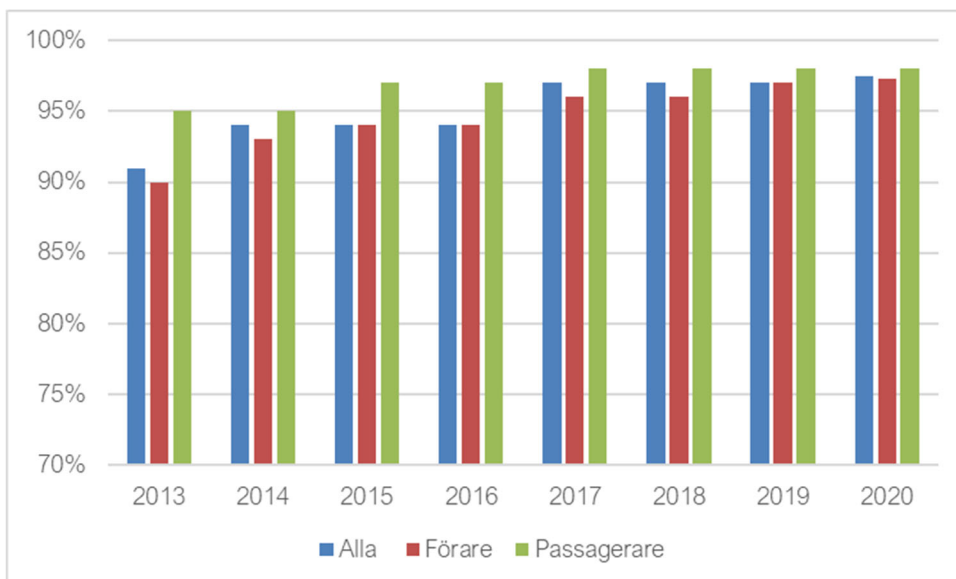
Figur 3. Bilbältesanvändning i **Blekinge län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 8 101, 6 508, 1 593.

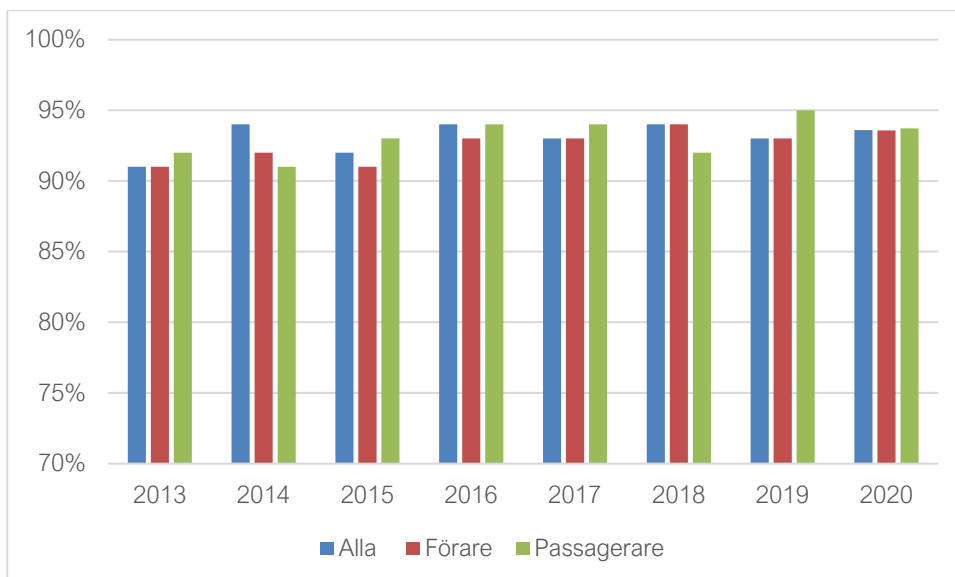
Figur 4. Bilbältesanvändning i **Dalarnas län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 14 731, 11 439, 3 292.

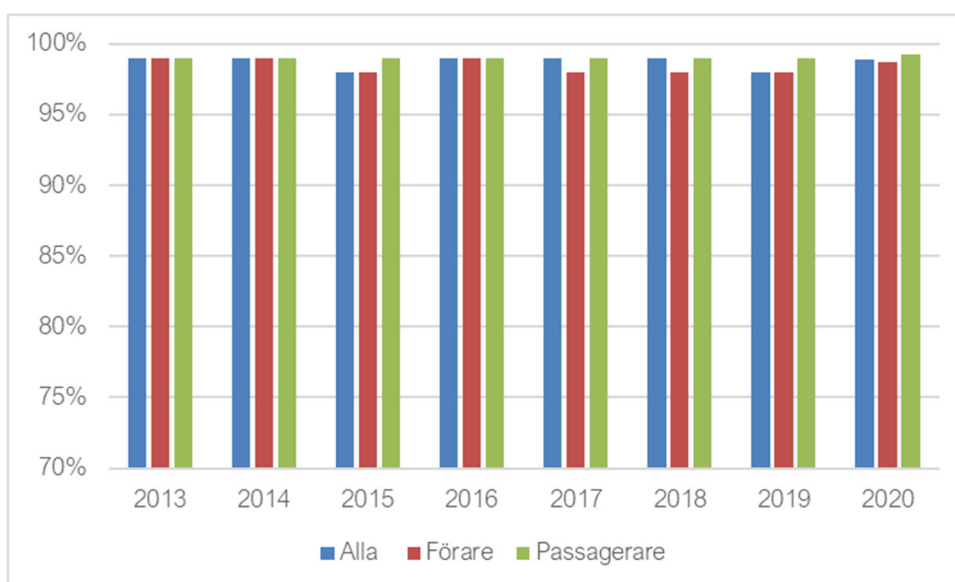
Figur 5. Bilbältesanvändning i Fyrbodalen (del av Västra Götalands län) 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 12 725, 10 643, 2 082.

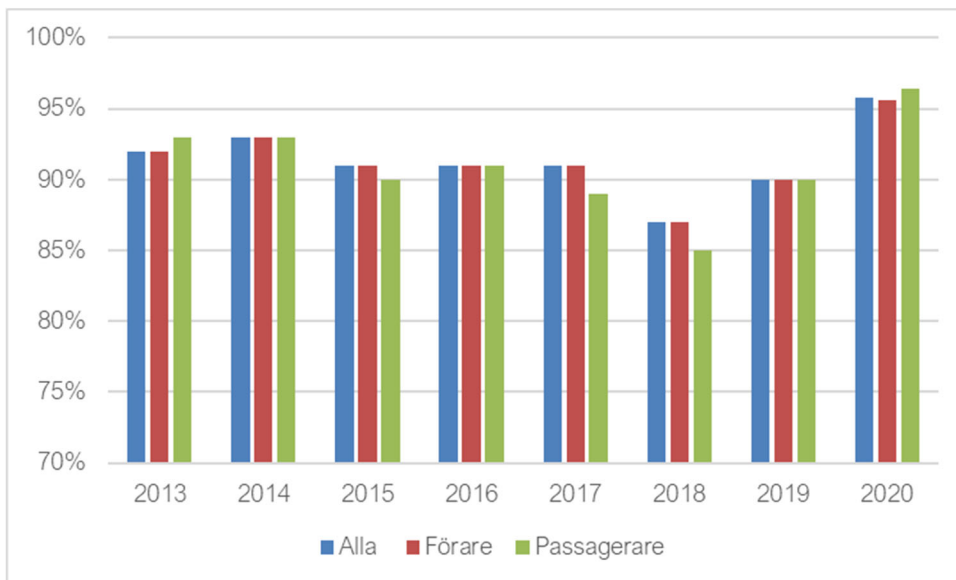
Figur 6. Bilbältesanvändning i Gotlands län 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 5 407, 4 008, 1 399.

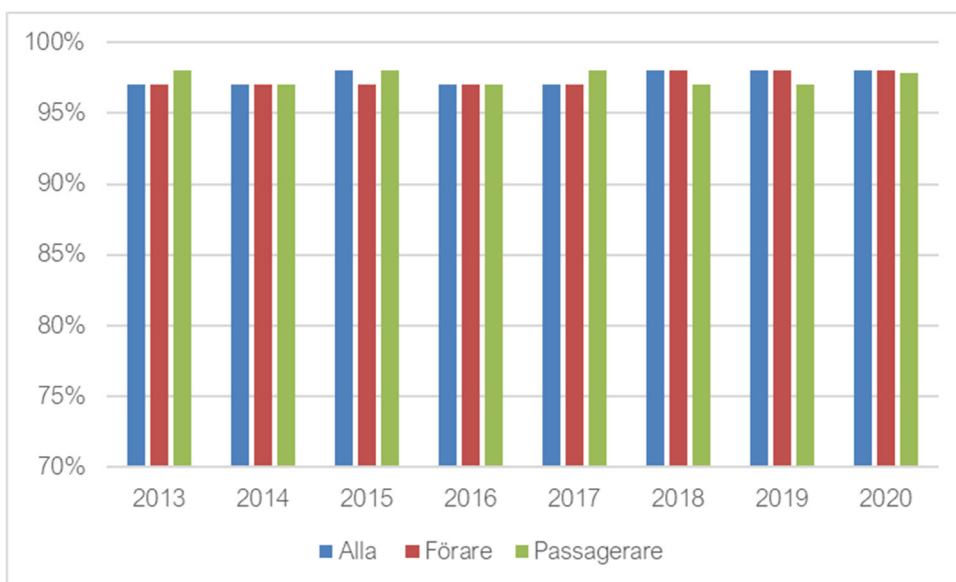
Figur 7. Bilbältesanvändning i **Gävleborgs län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 15 162, 12 391, 2 771.

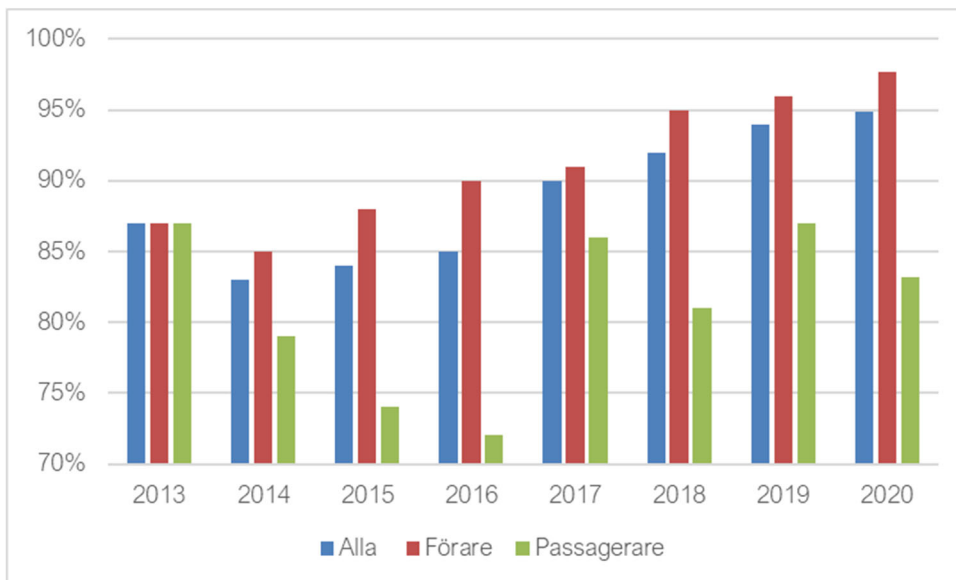
Figur 8. Bilbältesanvändning i **Hallands län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 8 436, 6 159, 2 277.

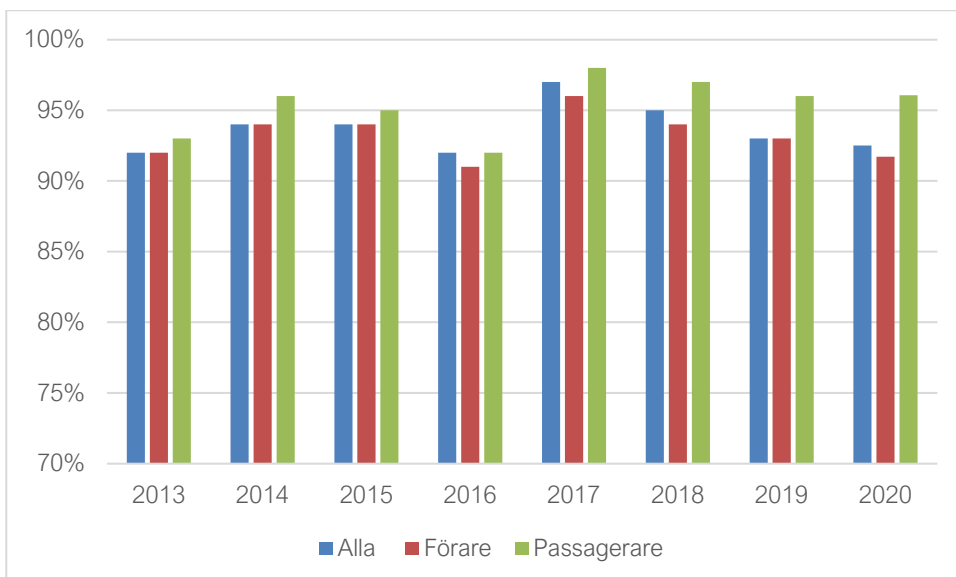
Figur 9. Bilbältesanvändning i **Jämtlands län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 8 450, 6 701, 1 749.

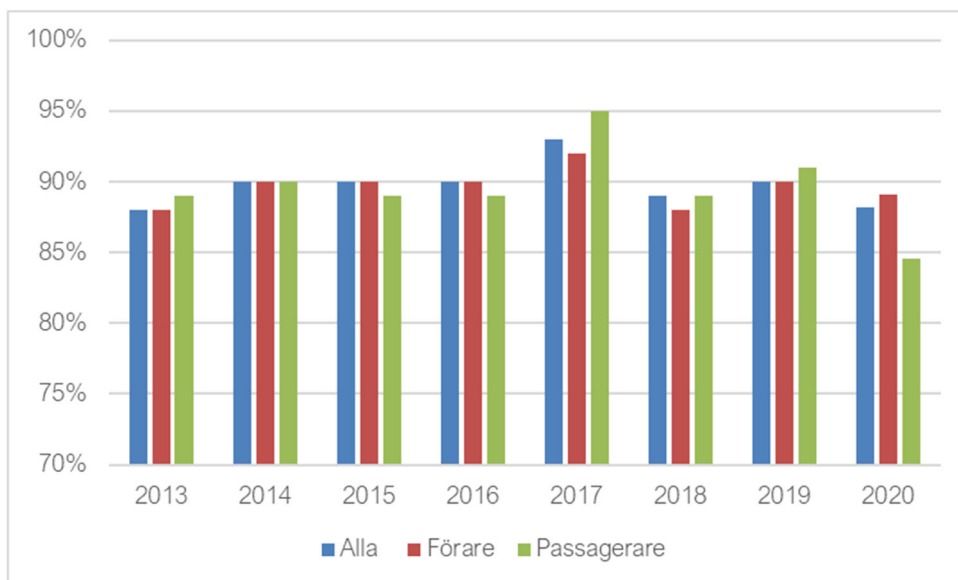
Figur 10. Bilbältesanvändning i **Jönköpings län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 21 357, 17 078, 4 279.

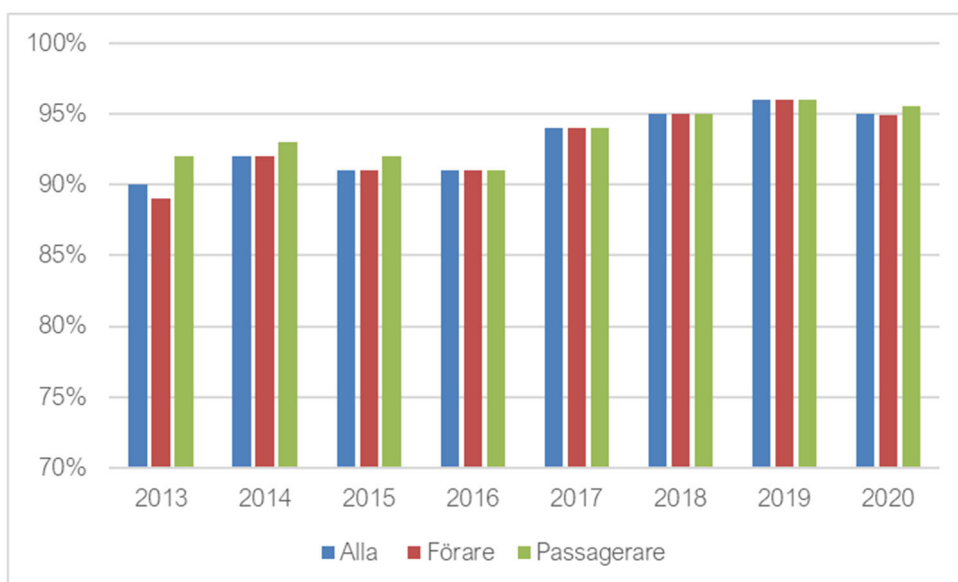
Figur 11. Bilbältesanvändning i **Kalmar län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 7 253, 5 876, 1 377.

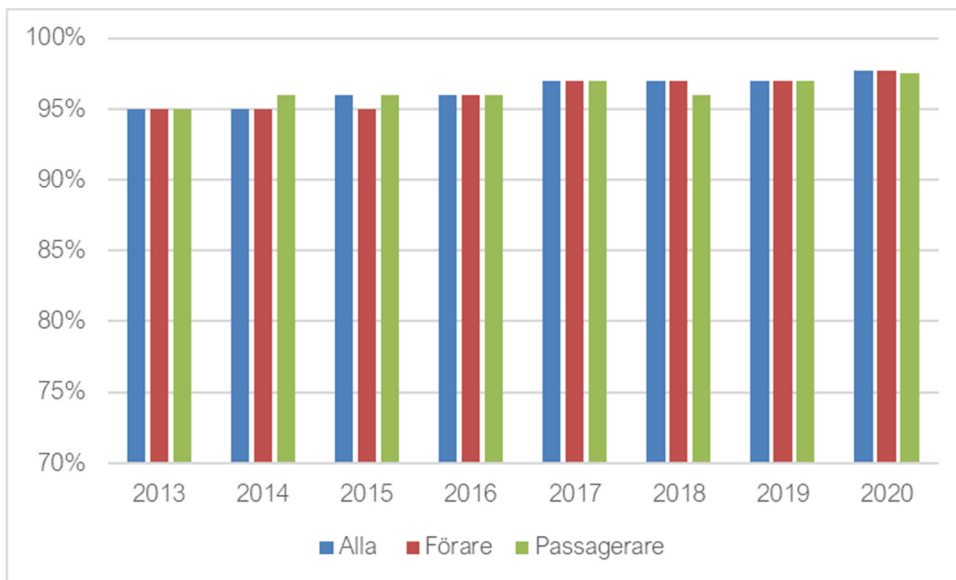
Figur 12. Bilbältesanvändning i **Kronobergs län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 6 853, 5 609, 1 244.

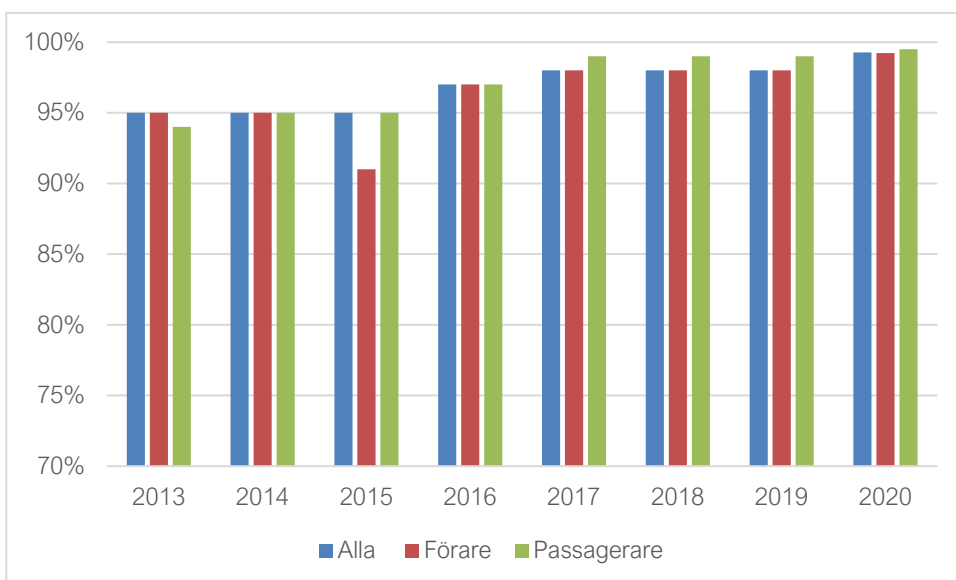
Figur 13. Bilbältesanvändning i **Norrbottens län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 10 579, 8 489, 2 090.

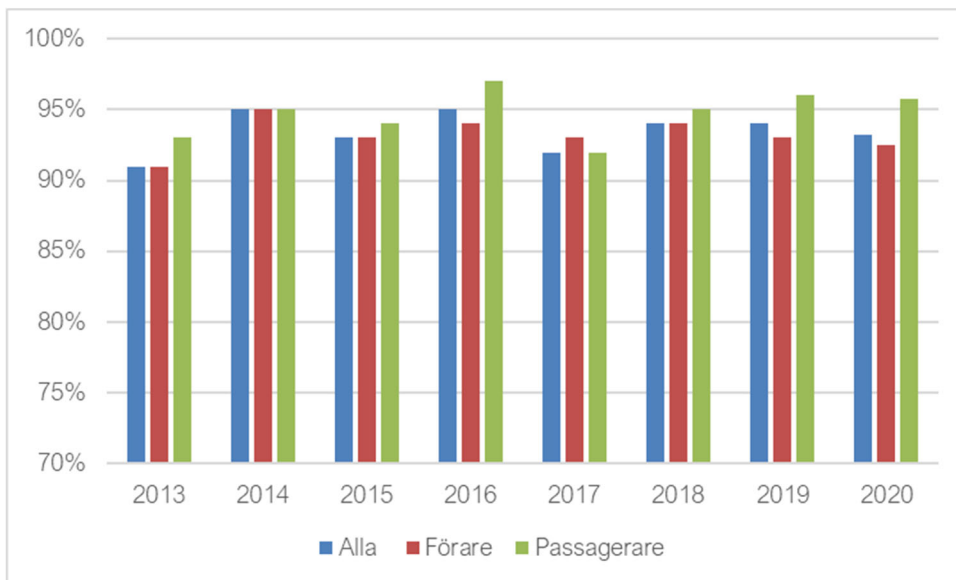
Figur 14. Bilbältesanvändning i **Skaraborg (del av Västra Götalands län)** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 14 953, 12 190, 2 763.

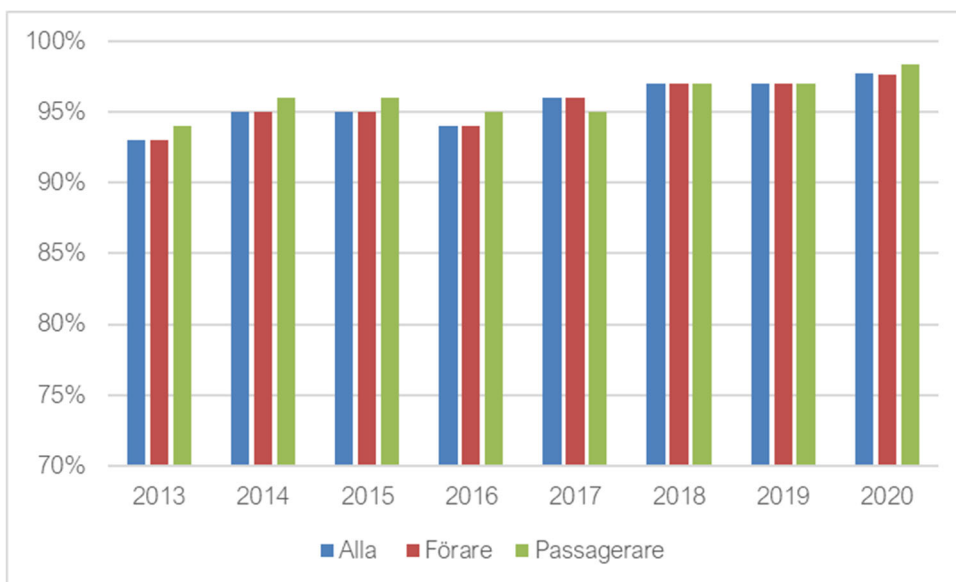
Figur 15. Bilbältesanvändning i **Skåne län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 64 644, 53 126, 11 518.

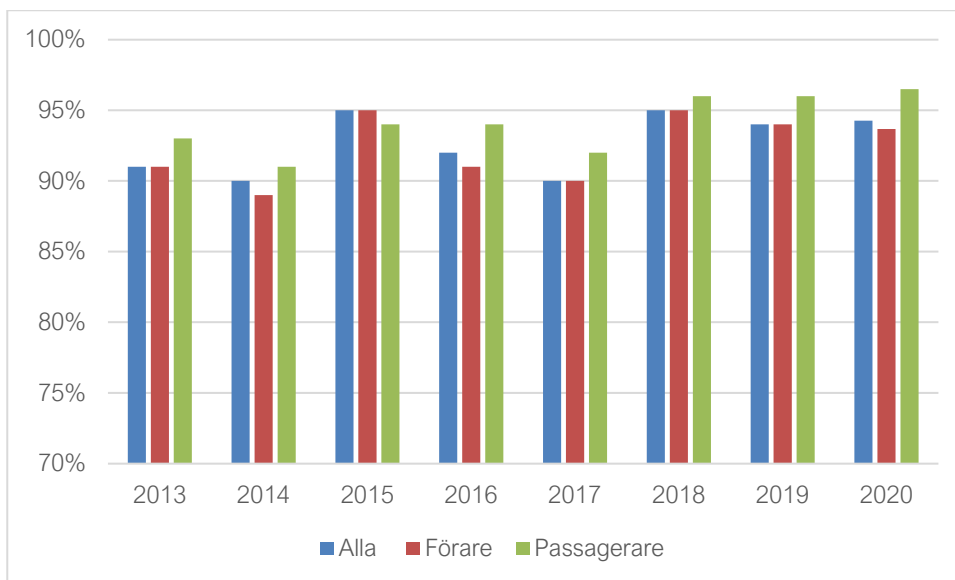
Figur 16. Bilbältesanvändning i **Stockholms län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 36 245, 30 279, 5 966.

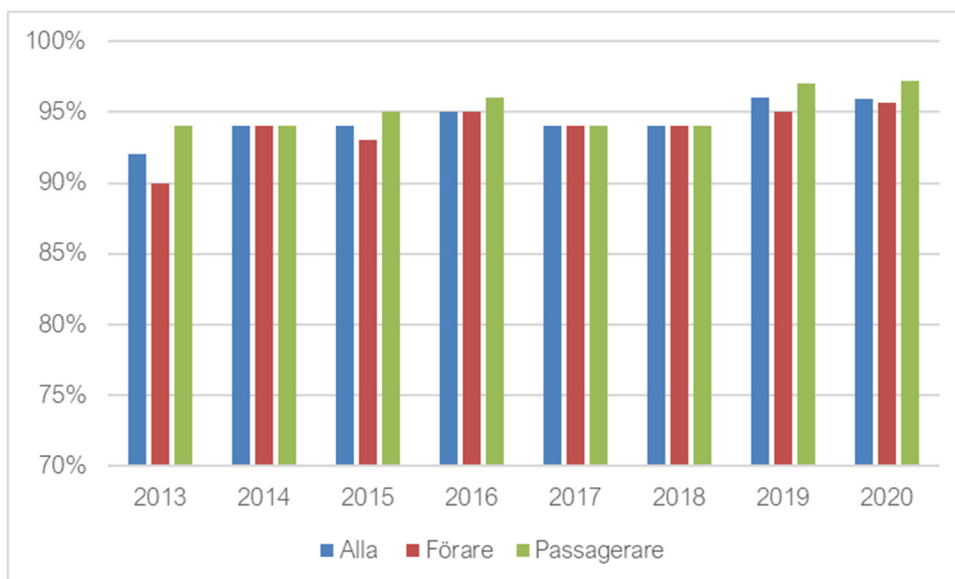
Figur 17. Bilbältesanvändning i **Södermanlands län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 7 644, 6 073, 1 571.

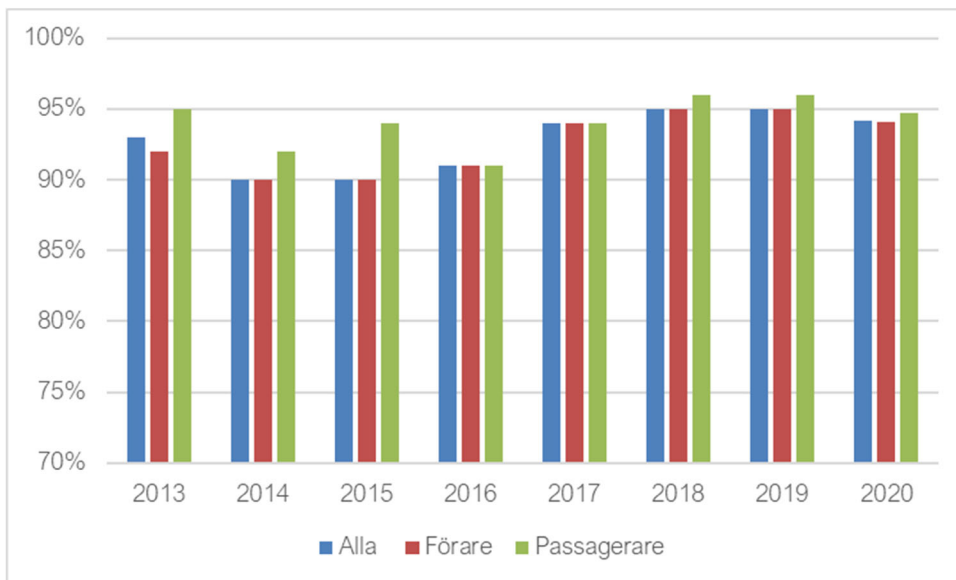
Figur 18. Bilbältesanvändning i **Uppsala län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 11 852, 9 443, 2 409.

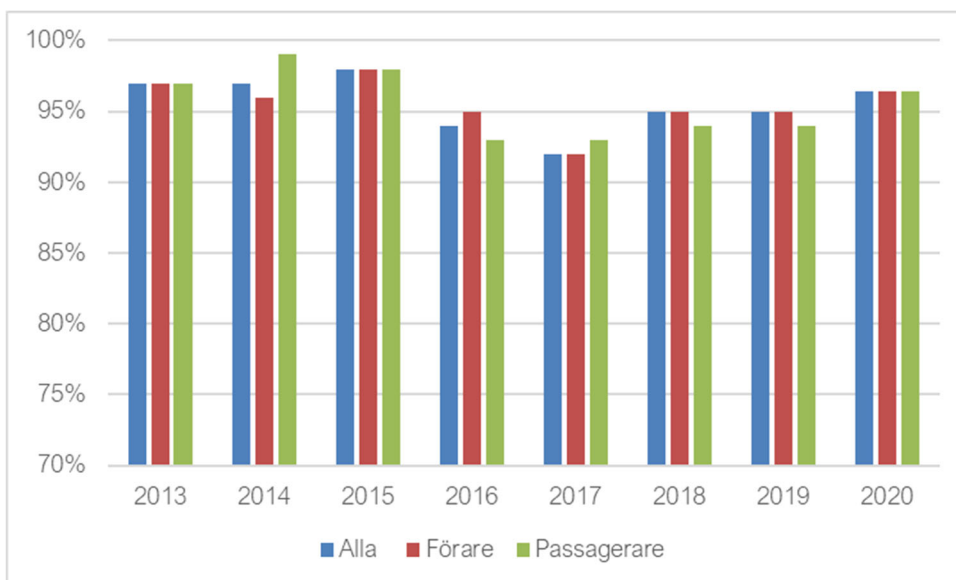
Figur 19. Bilbältesanvändning i **Värmlands län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 12 280, 9 717, 2 563.

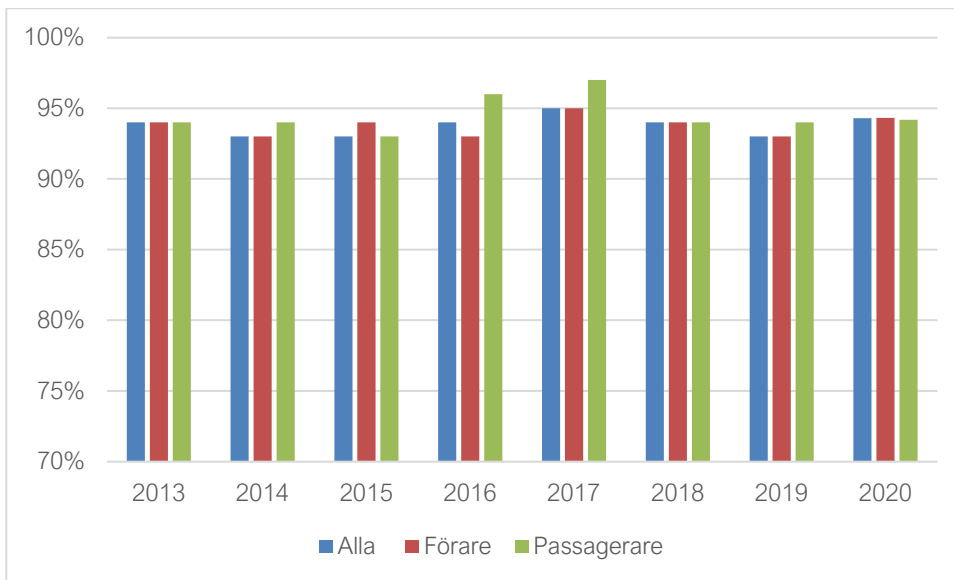
Figur 20. Bilbältesanvändning i **Väst (del av Västra Götalands län)** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 24 171, 19 721, 4 450.

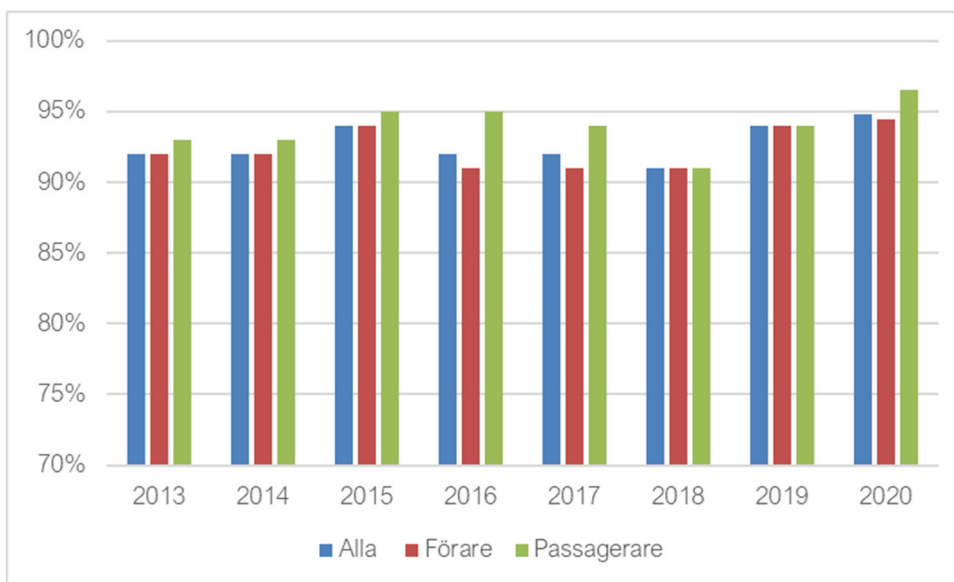
Figur 21. Bilbältesanvändning i **Västerbottens län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 17 309, 14 361, 2 948.

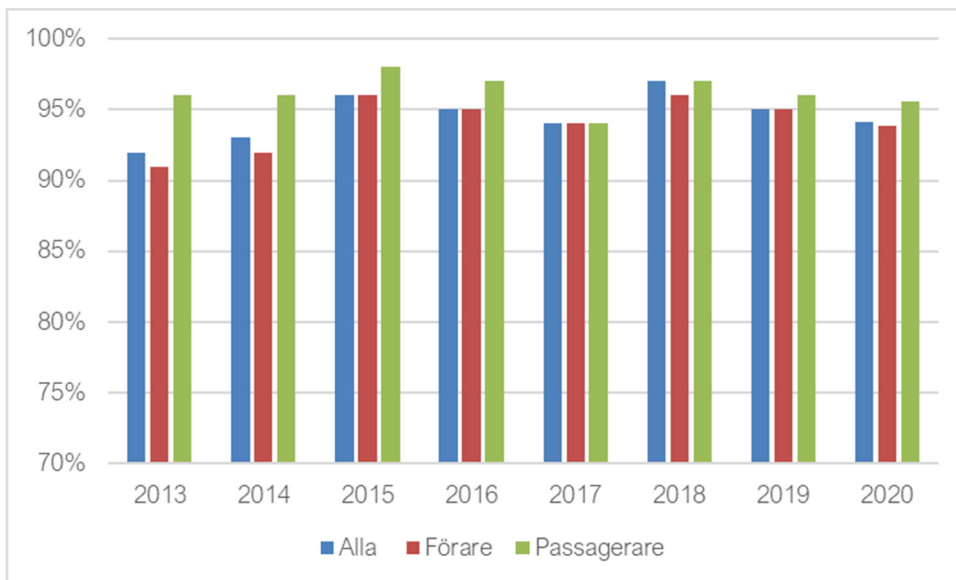
Figur 22. Bilbältesanvändning i **Västernorrlands län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 8 472, 6 667, 1 805.

Figur 23. Bilbältesanvändning i **Västmanlands län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 14 861, 11 853, 3 008.

Figur 24. Bilbältesanvändning i **Örebro län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 10 952, 8 886, 2 066.

Figur 25. Bilbältesanvändning i **Östergötlands län** 2013–2020, totalt och bland förare och passagerare. Antal år 2020: 12 347, 9 994, 2 353.

Kontakta oss lokalt

Blekinge: blekinge.ntf.se
Dalarna: dalarna.ntf.se
FyrBoDal: fyrbodol.ntf.se
Gotland: gotland.ntf.se
Gävleborg: gavleborg.ntf.se
Halland: halland.ntf.se
Jämtland: jamtland.ntf.se
Jönköping: jonkoping.ntf.se
Kalmar: kalmar.ntf.se
Kronoberg: kronoberg.ntf.se
Norrbotten: norrboten.ntf.se
Skaraborg: skaraborg.ntf.se
Skåne: skane.ntf.se
Stockholm: stockholm.ntf.se
Sörmland: sormland.ntf.se
Uppsala: [uppsala.ntf.se](http:// uppsala.ntf.se)
Värmland: varmland.ntf.se
Väst: vast.ntf.se
Västerbotten: vasterbotten.ntf.se
Västernorrland: vasternorrlan.ntf.se
Västmanland: vastmanland.ntf.se
Örebro: orebro.ntf.se
Östergötland: ostergotland.ntf.se

SÄKER TRAFIK

